

Zondag 12 februari 2023 – Jubileumviering 100 jaar OLV

Lezingen:

Psalm 100

Exodus 14,19-30a (gevolgd door overweging door pastor Wies Sarot)

Matteüs 8,18.23-27 (gevolgd door overweging door pastor Gerard Weersink)

Welkom door Janine Noten en pastor Annelies van den Boogaard

- Janine

Ik heet u vanmorgen allemaal van harte welkom onder de ronde gewelven van deze prachtige kerk bij de geloofsgemeenschap Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand. Het is feest vandaag. We zijn 100 jaar geworden! Een echte prestatie in deze tijd! En dat hebben we te danken aan al die mensen die ons voorgingen en ons deze kostbare gemeenschap achterlieten, maar ook aan al die mensen die nu met hart en ziel deze plek levend maken en levend houden.

Daarom deze feestelijke jubileumviering. Het liefst hadden we een officiële oecumenische viering willen houden, maar dat was helaas niet mogelijk.

Maar ons oecumenisch hart klopt en dat zal u in deze viering niet ontgaan.

Ik mag vandaag in het bijzonder welkom heten als vertegenwoordiger van onze gemeente burgermeester Potters en uw partner, maar ook vertegenwoordigers van de Martha en Mariaparochie en vertegenwoordigers van de christelijke kerken in onze regio.

Ik zie ook gasten onder u, die in vroegere jaren hier actief waren. Fijn dat u er bent. En natuurlijk de mensen die via internet met ons verbonden zijn: welkom in ons midden.

Honderd jaar – een eeuw. Wat is er veel gebeurd in al die jaren. Annelies neem ons eens mee in vogelvlucht door die tijd heen.

- Annelies

- Wat is er intussen veel veranderd: kijk eens naar de band tussen de Theresiaschool en de OLV. In 1923 was het kerkbestuur ook schoolbestuur. Catechismuslessen werden door pastoor en kapelaans verzorgd en dagelijks was er voor schooltijd een 'schoolmis' en dat kwam op je rapport te staan! De periode tot 1947 leverde maar liefst 11 leerlingen op, die naar het seminarie gingen.

- Voor de OLV parochie vormen de jaren zestig een decennium van geloofsvernieuwing en verandering: naast vernieuwingen in liturgie en kerkinterieur, komt er een wijziging van de parochie structuur: de Theresia school wordt een zelfstandige stichting, maar de grondslag van de school blijft katholiek. De leerkrachten zijn dan nog in het bezit van een akte voor godsdienstonderwijs
- Er ontstaat samenwerking tussen de Kennedyschool en de OLV. De eerste eucharistieviering op school wordt mogelijk gemaakt en er komt een nieuwe catecheseleergang "Hand in hand". Deze verwees naar de samenwerking tussen kerk en school .
- In mei 1977 komt Gerard Oostvogel, die in eerste instantie Bilthoven te bont, te rijp, te zeker toescheen, maar na drie jaar is er bij hem een zeker weten: spelen met dromen, klinkend geloven, het leven glans en gloed geven met het Dominicaanse palet in de hand, kortom gelukkig zijn.
- In oktober 1979 komt Gerard Weersink. Hij brengt een eigen kleur mee: zeer pastoraal, liefdevol en een doener. Nooit is iets hem teveel. Je kunt altijd een beroep op hem doen.
- Dat alles is verleden tijd. En nu: wij als parochianen zijn aan de beurt om alles wat we gekregen hebben verder te dragen met een eigen kleur. Vertel eens 'Hoe ziet dat er uit?'

- **Janine**

In de eerste plaats ben ik trots, dat wij iedere zondag bij elkaar kunnen komen. Behalve de eucharistievieringen zijn er vele soorten vieringen, verzorgd door emeriti en leken voorgangers. Zo zijn er: woord- en communievieringen, meditatieve, agapé en leerhuisvieringen. De thema's worden zorgvuldig uitgezocht en in een paar weken vorm gegeven.

En dan is er een hele grote groep vrijwilligers, die allemaal hun steentje bijdraagt. Zonder hen zou deze kerk niet kunnen bestaan.

Vanuit de gemeenschap treden we naar buiten. We staan open en luisteren naar wie ons nodig hebben. Mensen worden thuis en in de ziekenhuizen bezocht; er zijn bijeenkomsten voor mensen die rouwen. Maar er zijn ook andere initiatieven, zoals kaartenacties voor gevangenen, filosofie bijeenkomsten en er is maandelijks een wandelochtend.

U hoort het: een levende gemeenschap, altijd open voor nieuwe ideeën.

We voelen ons verbonden met de PKN kerken. Zo organiseren we samen met de Maria Christina kerk in Den Dolder elk jaar een kloosterweekend en een vastenmaaltijd; met de Centrumkerk in Bilthoven de preek van de leek, bibliodrama, lezingen en in de Adventstijd de Kerstwensboom. In gezamenlijke vieringen ontstaat er bijna altijd een projectkoor. En eens in de drie jaar zijn met Pinksteren alle kerken gesloten en komen we oecumenisch samen op het grasveld voor het gemeentehuis, waar we samen mogen vieren.

Ik zou willen zeggen, dat wij hier een eigen, misschien wat eigenzinnige manier hebben van samen kerk zijn, maar we koesteren de contacten met andere geloofsgemeenschappen.

Ik zou u nog zoveel meer willen vertellen, maar dat is nu niet het goede moment. Annelies: de toekomst! Wat denk jij?

- **Annelies**

We mogen bouwen op een rijke geschiedenis. We mogen in vrijheid zeggen: niet een wet, maar de levende God én de levende mens, zoals die mij in Jezus Christus ontmoet, is oorsprong en doel van mijn geweten. Soms zullen we moeten riskeren om aanvechtbare dingen te zeggen en te doen, om daardoor vitale geloofsvragen weer aan de orde te brengen.

Ik wil zeggen: laat je aanspreken op je menszijn. Ze horen bij elkaar: verdriet en blijdschap, gewoon en bijzonder, baby en oma, groei en krimp, angst en vertrouwen, vasthouden en loslaten. In dat geheim wil God zich met ons verbinden als wij dat willen.

Laten we dan vanmorgen samen zijn in zijn Naam: in de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest Amen.

Een kaars aansteken voor alle slachtoffers en hun nabestaanden in Turkije en Syrië. Dat het vertrouwen in toekomst weer bij hen terug mag komen.

Toen onze gemeenschap 90 jaar bestond, hebben we psalm 90 gebeden; toen we 95 jaar bestonden hebben we psalm 95 gebeden; nu willen we beginnen met psalm 100 in de vertaling van Huub Oosterhuis.

= = = = =

Inleiding pastor Wies Sarot

Na psalm 100 lezen we verder in de bijbel in Exodus. We lezen één van onze klassieke paasverhalen, het verhaal over de Doortocht door de Rode Zee. We hadden niet direct bedacht dat dit een paasverhaal was, eerlijk gezegd. Het was de wind die ons triggerde. We kwamen op het idee om dit verhaal te lezen, omdat de doortocht mogelijk werd door windkracht 100, komend uit het oosten. Een sterke oostenwind, zo staat er geschreven. En dat moet een ongewoon sterke wind zijn geweest. Het is dus een bekend verhaal: De Israëlieten zijn gevlucht uit hun slavernij, maar worden achtervolgd door een leger van paarden en wagens uit Egypte, dat hen weer wil terughalen, terug de slavernij in. Ze moeten dus wel vooruit, zo snel mogelijk. Maar,... dat kan helemaal niet, want ze staan aan de rand van het kolkende water, de Rietzee of Rode Zee. Het lijkt dat het kiezen wordt tussen twee kwaden; slavernij in Egypte of verdrinken in de zee. Vanzelfsprekend zijn ze bang, en daardoor ook boos. Als Mozes spreekt met God, blijkt er echter meer mogelijk dan aanvankelijk leek. Laten we eerst luisteren naar het verhaal.

Overweging pastor Wies Sarot

Zoals ik vooraf aan de lezing al zei: dit verhaal over de doortocht door de Rode Zee is één van de verhalen uit de Paaswake, dat we ieder jaar lezen. Het is dus overbekend, al wordt er, dat moet ik er wel bij zeggen, zelden over gepreekt.

Vandaag lezen we over de doortocht vanwege die windkracht 100, die adem van God, die wij ook wel Heilige Geest noemen, en die waait, waar en waarheen zij wil. Dat hebben we ervaren de afgelopen 100 jaar.

Het is lang, 100 jaar, een hele eeuw. Een eeuw van grote veranderingen in kerk en wereld. Ik beperk me even tot de kerk. Het rijke roomse leven viel in deze eeuw. Een tijd van processies met bruidjes, met overvolle kerken, heel veel priesters, kloosters, zusters en broeders op de scholen. Het Tweede Vaticaans Concilie werd gehouden in deze eeuw. De kerk werd bij de tijd gebracht, zo heette het. Het kerkelijk leven veranderde in ieder geval drastisch. Voor sommigen ging het veel te snel, anderen hadden al jaren reikhalzend uitgekeken naar een kerk die beter paste bij de tijd. De nieuwe catechismus werd in hoge oplages gedrukt en verkocht en overal schoten gespreksgroepen uit de grond, die de pastoor het vuur aan de schenen legden.

Hier in Bilthoven was dat geen probleem, omdat vanaf 1977 een zeer begaafd pastoor er geen enkele moeite mee had dat de kerk met haar tijd meerging. Gerard Oostvogel stond niet snel met zijn mond vol tanden.

Integendeel, het lukte hem om van de Onze Lieve Vrouw een bloeiende gemeenschap te vormen die zeer betrokken was en is bij de andere kerken in de wijde omgeving. Gerard Oostvogel had de tijd mee.

Dat veranderde echter langzaam, de secularisatie liet haar invloed gelden. En zoals er in Exodus staat: de nieuwe farao had Jozef nooit gekend, Zo kunnen we nu ook zeggen: de nieuwe generatie heeft die bloei nooit gekend. Wat goed was, is aanzienlijk moeilijker geworden. En hoewel ik de situatie van onze kerk van het christendom in Nederland in het algemeen zeker niet zou willen vergelijken met slavernij, is het wel zo dat we nu een beetje klem zitten. Klem tussen een verleden dat was en waar we niet meer naar terug kunnen, al zouden we het willen en een toekomst die we nog niet zien. We zien slechts een kolkende massa water. Chaos dus. Onze weg lijkt dood te lopen, net als de weg van de Israëlieten. En sommige reageren, heel begrijpelijk, ook als de Israëlieten: ze zijn bang, mopperen, zoeken een zondebok en eisen terugkeer naar de vleespotten van Egypte, waar ieder zo een eigen beeld van heeft. Weer anderen gaan erbij zitten, geven de moed op of denken: Het zal mijn tijd nog wel duren.

Maar gelukkig zijn er ook die geloven in windkracht 100, in de adem van God die paden wijst waar je eerst geen weg kon ontdekken. Het zullen nieuwe paden zijn, andere wegen, onbekende wegen waarschijnlijk, maar we geloven in die wegen en ook dat we die samen, met elkaar mogen gaan. Iedereen die mee wil, mag mee.

Daarom vieren we 100 jaar OLV en dit is geen afscheidsfeestje. We vieren omdat we geloven in de kracht van de wind, in de aanwezigheid van de Geest, juist daar waar de weg dood lijkt te lopen. We lezen dit opstandingsverhaal, omdat we geloven in opstaan uit slavernij, uit ziekte, en ook uit moeilijke tijden voor het christendom. Er is iets in ons hoofd dat stroomt en licht geeft. Luister maar naar ons lied... Hoever te gaan....

= = = = =

Overweging pastor Gerard Weersink

Beste parochianen en genodigden,
Staande in de historie van dit moment is het goed om met elkaar terug te kijken naar wat het verleden ons te bieden had én wat ons inspireert om met elkaar vertrouwvol vooruit te zien naar de toekomst. “Tijd vloeit ineen, verleden wordt heden, toekomst wordt nu”, zingt een kerklied.

Boven de stadspoort van oude steden staat vaak een mythische figuur afgebeeld met 2 hoofden: de Romeinse god Janus. Met het ene hoofd kijkt hij naar het verleden en het andere hoofd ziet vooruit, wakkend, wat er allemaal door de poort naar binnenkomt.

Zo staan ook wij vandaag (en dit hele jaar) samen op een scharniermoment: terugziend naar wat deze gemeenschap voor ons betekend heeft én met de open vraag: hoe wij deze geloofsgemeenschap vitaal kunnen houden naar toekomst toe?

Deze kerk hier is een kostbare, heilige plek voor ons, waar lief en leed met elkaar gedeeld wordt en waar ieder zich thuis mag voelen, wie je ook bent of waar je ook vandaan komt.

Allereerst denken we dankbaar terug aan al de pastores, die hier voorgegaan zijn: pastoor Hamers bijvoorbeeld, die deze kerk een eeuw geleden heeft laten ontwerpen door architect Kroes uit Amersfoort. Een gebouw dat nog steeds een bijzondere indruk maakt op ieder die hier binnenkomt, vanwege haar harmonische en mystieke uitstraling.

We denken aan pastoor Walraven, die in de 60-er jaren een vernieuwd liturgisch centrum liet aanbrengen, waarbij de eenheid van voorganger en volk beter tot uitdrukking komt: samen “het Volk Gods onderweg”.

En vanzelfsprekend noem ik graag op deze dag pastor Gerard Oostvogel, die met zijn unieke, spirituele en artistieke gaven, een bijzonder liturgische sfeer wist te creëren en een eigentijds geloofsgevoel wist te verwoorden, waar iedereen – kerkelijk en niet-kerkelijk – zich bij thuis voelde. Ook oecumenisch was Gerard een echte vóór-ganger met ds. Cassuto en ds. René van den Beld, e.a. Wat hebben deze gouden jaren veel betekend voor onze gemeenschap!

In deze lijn gedenken wij ook graag en heel bijzonder de vele, vele parochianen, die hier in al die jaren hun steentje bijgedragen hebben – en nog steeds doen (!) – om deze parochie tot een zelfbewust en bloeiend geheel te maken. Grote waardering, respect en dank aan hen allen!

Een bijzonder belangrijk moment voor kerk en wereld is het 2^e Vaticaans Concilie geweest in de jaren '60. Dat "Aggiornamento" van paus Johannes XXIII om de kerk bij de tijd te brengen, klinkt ons nog steeds eigentijds en uitdagend in de oren. O.a. houdt dit in, dat wij als christen-mensen allereerst een scheppingsopdracht hebben ten bate van het "bonum commune", het algemeen welzijn van mens en wereld. Ook de gast-pastores zoals Ewald Lampe, Herman Fiolet, Harrie en Joke Mourits, Koosje Vos-Butijn e.a. hebben dit en andere actuele thema's vaak boeiend laten doorklinken in hun overweging.

Sinds de 50-60-er jaren was er nl. een wezenlijk andere cultuur gegroeid in de wereld. Zowel het mensenbeeld alsook het wereldbeeld veranderden en daarmee ook het Godsbeeld. De mens werd meer mondiaal, autonoom-denkend. Door de seculiere aandacht voor de opbouw van het land na de oorlog, vooral door de zakelijke, economische belangen erbij, verdampte in de samenleving steeds meer de waarde en het belang van geloof en kerk, en nam de onkerkelijkheid toe.

In deze woelige, stormachtige fase zitten we momenteel met de vraag: hoe houden wij het schip van de kerk overeind en varende? Komen wij nog wel goed door de storm? Dit was ook de vraag in de voorbereidingsgroep. Opvallend is, dat Jezus rustig op de achtersteven ligt te slapen, alsof de dreigende golven geen gevaar betekenen. Er zijn wel meer stormen in de geschiedenis geweest, die de mensen in die tijd overleefden.

Maar hoe krijgen wij nu de wind weer in de rug, zodat wij veilig verder kunnen varen en op goede koers blijven?

Een eerste aanwijzing geeft Jezus in de Bergrede (de Bergrede, die ook wel de "grondwet van het christendom" wordt genoemd). "Bouw je huis niet op zandgrond", zegt Hij in beeldspraak. "Als er storm komt, wordt het zand zo weggespoeld en wordt het huis geheel verwoest." We zagen het verleden week bij de beelden van de watersnoodramp in Zeeland. "Bouw je huis op stevige rotsgrond, op goede fundamenten, zodat het bij heftig weer tegen storm bestand is." Zo heeft Hij in zijn leven zelf ook gedaan. Regelmatig trok Hij zich terug om te bidden en om nieuwe kracht op te doen. Hij leefde daarbij niet zozeer naar de letter, maar naar de geest van de Thorah, zoals deze koert en krachtig verwoord staat in de 10 geboden (de 10 leefregels). Dit is zijn richtingwijzer. En hiermee wil Hij door zijn woorden en daden door zijn moed en standvastigheid, ook óns de richting aanwijzen, waarop wij voort kunnen varen. Hijzelf had moeite met al die 600 geboden en verboden van de tempelpriesters en synagoge. Die werkten verlamdend op het volk.

Zijn wijze raadgevingen wijzen ons naar die diepere dimensie van ons bestaan: “blijf als ranken verbonden aan de wijnstok, anders krijg je geen levenssappen en verdor je”, zo zegt Hij in zijn afscheidsrede. “Blijf verbonden met je spirituele roots”.

De afgelopen zondag hoorden we uit diezelfde Bergrede: “Jullie zijn het zout der aarde; jullie moeten een licht in de wereld zijn”. M.a.w., wij moeten ons bewust zijn van de gaven, die we meegekregen hebben, maar ook van de opdracht, die er in verscholen zit: nl. om er concreet iets mee te doen! Er wordt hierin een appèl op ons gedaan om als kerk (en als gezamenlijke kerken) een ethisch richtsnoer voor de zoekende mens en om een moreel kompas te zijn voor politiek en samenleving. Het Goddelijk appèl is om een lichtbaken en naaste hulp te zijn voor mensen in nood. Dán zit je op de goede weg, zegt Christus. De boot recht op de golven houden, dan ga je niet ten onder en ben je goed op koers. Alle mensen waarden hebben een sociale context.

Bij dit Eeuwfeest is het zinvol om de kussens weer eens even op te schudden, het huis op te frissen, met vernieuwde aandacht voor de taken die ons vanuit de Schrift meegegeven zijn. “Het Woord moet weer vlees worden”, ook vandaag en morgen.

Als wij jaarlijks het Pinksterfeest vieren, dan is het toch ook om onze accu weer eens even op te laden? “Het is een feest met geladenheid”, zei Gerard Oostvogel eens in een Pinksterpreek. “Als je je hierdoor laat raken, dan ben je er nog niet van af. Dan gebeurt er wat binnen in je, dat je niet zomaar loslaat. Hierin zit onze identiteit”.

Beste mensen, tot slot mogen wij in die Geest samen sterk bezielde de komende tijd tegemoet gaan. Samen kerk, samen sterk! Zo het vertrouwen en de hoop levend houden en wel in die hartelijke, oecumenische sfeer van saamhorigheid en eensgezindheid. Elkaar de ruimte laten que levensvisie en geloofsbeleving. Want die openheid naar elkaar geeft levensadem en veerkracht, het werkt inspirerend en het geeft nieuwe vitaliteit...! Daarom met elkaar blijven zingen: “Wat altijd is geweest, het waaien van de Geest, gebeurt ook aan ons vandaag...!”